

La lírica de tots

Encara que ho sembli –escolto ara els clams per una lliga guanyada–, el futbol no és un destí únic i necessari. En comptes d'això, la sociabilitat, el lleure i les tertúlies podrien haver estat protagonitzats, per exemple, per la música. Just abans que la pilota fes la seva aparició messiànica, els cors de Clavé arremolinaven els obrers, als cafès es comentava la darrera sardana de Garreta, les cançons es cantaven tant com s'escoltaven i els balls de moda eren motiu de cohesió –i també de picabaralles–. Hi va haver, en un pas-sat no tan llunyà, un oci sense esports, i tenim prou pistes per pensar que el fet musical podia haver-ne omplert un bon tros. El paradigma de la popularitat dels fenòmens musicals era l'òpera, un espectacle que avui hi ha qui considera elitista i sense base social però que, en realitat, a les acaballes del segle XIX devia ser poc menys que un fenomen de masses. Poc temps després de l'estrena al teatre de Figueres, Pep Ventura va dur a les places les darreres produccions de Bellini per ser tocades amb la seva cobla, la *Norma* es transformà en una simple contradansa perquè la ballessin per la Garrotxa, i a Girona es reconstruí el vell teatre del Pallol, redissenyat sobretot per acollir espectacles operístics. Enguany, justament, el Teatre Municipal compleix cent cinquanta anys de la seva inauguració, que es va fer amb *La Traviata*, de Verdi.

No, l'òpera no era ni és un espectacle només per a entesos. Pels seus paral·lelismes amb el melodrama, pels seus cantants acròbates, pel poderós efecte líric que raja de les seves línies melòdiques, és tan candidat a formar part de la cultura de masses com els musicals. I és que, ben escoltats, Massenet, Puccini, Lloyd Weber i Schönberg acaben agafats de la mà. Les trames argumentals han envellit més de pressa que les seves àries, això sí, però això ho arregla un director d'escena amb voluntat de polèmica. Per tot plegat, no és tan mala idea l'estratègia de divulgació i màrqueting que fan els grans escenaris operístics del món, en transmetre els seus espectacles a cinemes o teatres equipats amb pantalles i equips de so. Les comarques gironines comencen a ser-ne receptors, d'aquestes òperes a quatre rals.

Òpera per satèl·lit

A les comarques gironines s'ha viscut una petita guerra de l'òpera que ha beneficiat els melòmans amb una oferta diversificada: el projecte Anella Cultural l'ha portada a set ciutats catalanes, entre les quals hi ha Girona i Olot; la iniciativa privada ho ha fet als Ocine i Albéniz de Girona i als Kyton de Palamós. Mentre que el Teatre Municipal guanya pel decorat, a to amb l'espectacle retransmès, els cinemes ofereixen més qualitat audiovisual. No és pas el mateix que anar al Liceu, certament, però l'experiència no té per què ser pitjor, de la mateixa manera que el teatre no és pas millor que el cinema. L'òpera via satèl·lit o banda ampla ofereix grans estrelles, alta definició, primers plans i uns preus sense competència: podria omplir dignament un buit de mercat. Sempre que això no impliqui prescindir de l'òpera en viu i en directe, en totes les seves dimensions.

